

FRESCO I

Altijd heeft de mens willen toneelspelen, altijd naar toneel willen kijken. Zelfs in de tijden van verbod speelde men, al waagde men daarbij zijn leven.

Hoe hebben de mensen gespeeld? Hoe is het toneel in Europa, zoals wij het kennen ontstaan? Op deze vragen trachten de FRESCO'S I en II een eenvoudig antwoord te geven.

Tragedie en komedie zijn al ongeveer 2½ duizend jaar oud. Aan Dionysos de God van de vruchtbaarheid van de aarde, offerden de Grieken een bok, een aan hem gewijd dier en zij zongen daarbij. Die bokkenzang is de eerste tragedie (tragos betekent bok) De beurtzang tussen priester en koor, later tussen priester en antwoordgever, de eerste acteur, is dus eigenlijk het eerste toneelspel.

Komos betekent optocht. De komedie is ook ontstaan uit de zangen ter ere van de God Dionysos. De boeren gingen zingende in optocht door de velden. Een goede zanger ging aan het hoofd van de stoet en vertelde kluchtige geestigheden. De tragedie stelt de mens in de macht van God, de komedie hoont het menselijk bestaan. Men speelt met maskers. Pas later gaan gewone mensen meespelen. Ongeveer 300 voor Christus schrijft de Molière van de oudheid, Meander, zijn komedies waarin vaste typen voorkomen zoals: de soldaat, de slaaf, de kok, de vader enz. Na Christus, toen het Christendom eenmaal als officiële staatsgodsdienst werd aanvaard, werden door de kerk alle theaters gesloten. Het beroep van het toneelspelen werd een soort smokkelzaak van zwervende vagebonden. Langzamerhand begon de kerk in te zien dat het toneel niet te verbieden was en dat het bovendien wel gebruikt kon worden als propagandamiddel. In de mysteriespelen maakten de geestelijken de mensen bekend met de levens van Heiligen. De arme toneelspeler had een ellendig bestaan. Maar er kwamen toch meer toneelspelers buiten de kerk. Wereldlijke schrijvers schreven stukken en burgers gingen spelen. Intussen stond het toneel nog in een zó slechte reuk dat geen enkele vrouw actrice mocht zijn. Vrouwenrollen werden gespeeld door jonge mannen. Het is de tijd van het grote genie Shakespeare. Wanneer tegenwoordig het beroep van toneelspeler in aanzien staat, is dat te danken aan Molière. Geheimzinnig en op dringend verzoek van zijn vrouw, werd hij in gewijde grond

begraven, zonder dat hij eerst zijn, beroep had afgezworen en vergeving had ontvangen voor zijn zondig leven als toneel-speler.

Langzamerhand wordt de mens een steeds meer zelfstandig denkend wezen. De inhoud en stijl van het toneel verandert. Er werden voor het eerst schouwburgen gebouwd. Over deze nieuwe phase van ontwikkeling in het menselijk denken, de eeuwen na Shakespeare en Molière zal een tweede FRESCO handelen. Daarin zal getoond worden hoe men geleidelijk gekomen is tot de vormen van toneel die wij in de 20e eeuw kennen. Het eerste fresco vormt dus de basis voor het tweede. Aan de hand van eenvoudige duidelijke spel-voorbeelden, die toegelicht zullen worden, met een korte

~~~~~
tingen tot en met Molière in FRESCO I te demonstreren.

Uit de grote hoeveelheid voorbeelden, zullen waarschijnlijk gekozen worden.

1. Een fragment uit een Griekse tragedie
2. Een fragment uit "Esmareit"
3. Een fragment uit "Marike van Nimwegen"
4. Een fragment uit "Midzomernachtsdroom" van Shakespeare
5. Een fragment uit "Leerschool der vrouwen" van Molière

De te spelen fragmenten zullen worden begeleid met muziek uit de betreffende tijd.

In FRESCO II zullen dus voorbeelden worden gespeeld uit de laatste 3 eeuwen; bijvoorbeeld uit de romantiek, de realistische periode en de tijd van het moderne toneel, waarbij ook aan het jongste toneel aandacht zal worden geschonken bijvoorbeeld door het spelen van een fragment uit een stuk van Becket of Ionesco, alweer begeleid met muziek uit de bijpassende tijd.